

DOMSTOLENS DOM (femte avdelningen)
den 25 april 2002 *

I mål C-52/00,

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av M. Patakia och B. Mongin, båda i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande,

mot

Republiken Frankrike, inledningsvis företrädd av K. Rispal-Bellanger och R. Loosli-Surrans, därefter av R. Loosli-Surrans och J.-F. Dobelle, samtliga i egenskap av ombud,

svarande,

* Rättegångsspråk: franska.

angående en talan om fastställelse av att Republiken Frankrike har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artiklarna 9, 3.3 och 7 i rådets direktiv 85/374/EEG av den 25 juli 1985 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om skadeståndsansvar för produkter med säkerhetsbrister (EGT L 210, s. 29; svensk specialutgåva, område 15, volym 6, s. 239)

- genom att låta artikel 3 i loi n° 98-389, du 19 mai 1998, relative à la responsabilité du fait des produits défectueux (lag nr 98-389 av den 19 maj 1998 om skadeståndsansvar för produkter med säkerhetsbrister) (JORF av den 21 maj 1998, s. 7744) omfatta skador understigande 500 euro,
- genom att i artikel 8 i samma lag föreskriva att leverantören av en produkt med säkerhetsbrister är skadeståndsansvarig i samtliga fall och på samma sätt som tillverkaren, och
- genom att i artikel 13 i nämnda lag föreskriva att tillverkaren skall bevisa att han har vidtagit lämpliga åtgärder för att förhindra att skada orsakas av en produkt med säkerhetsbrister, för att han skall kunna åberopa de ansvarsfrihetsgrunder som föreskrivs i artikel 7 d och e i nämnda direktiv,

meddelar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden P. Jann (referent) samt domarna S. von Bahr och C.W.A. Timmermans,

generaladvokat: L.A. Geelhoed,
justitiesekreterare: biträdande justitiesekreteraren H. von Holstein,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att parterna har avgivit muntliga yttranden vid förhandlingen den 3 maj 2001,

och efter att den 18 september 2001 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- ¹ Europeiska gemenskapernas kommission har, genom ansökan som inkom till domstolens kansli den 17 februari 2000, med stöd av artikel 226 EG väckt talan om fastställelse av att Republiken Frankrike har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artiklarna 9, 3.3 och 7 i rådets direktiv 85/374/EEG av den 25 juli 1985 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om skadeståndsansvar för produkter med säkerhetsbrister (EGT L 210, s. 29, svensk specialutgåva, område 15, volym 6, s. 239, nedan kallat direktivet)

— genom att låta artikel 3 i loi n° 98-389, du 19 mai 1998, relative à la responsabilité du fait des produits défectueux (lag nr 98-389 av den 19 maj 1998 om skadeståndsansvar för produkter med säkerhetsbrister) (JORF av den 21 maj 1998, s. 7744) även omfatta skador understigande 500 euro,

- genom att i artikel 8 i samma lag föreskriva att leverantören av en produkt med säkerhetsbrister är skadeståndsansvarig i samtliga fall och på samma sätt som tillverkaren, och

- genom att i artikel 13 i nämnda lag föreskriva att tillverkaren skall bevisa att han vidtagit lämpliga åtgärder för att förhindra att skada orsakas av en produkt med säkerhetsbrister, för att han skall kunna åberopa de ansvarsfrihetsgrunder som föreskrivs i artikel 7 d och e i nämnda direktiv.

Tillämpliga bestämmelser

Gemenskapslagstiftningen

- 2 Direktivet syftar till att tillnärma medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillverkares skadeståndsansvar för skada orsakad av säkerhetsbrister i deras produkter. Enligt första skälet i ingressen till direktivet har denna tillnärmning blivit nödvändig, eftersom skillnaderna mellan lagstiftningarna "kan snedvrída

konkurrensförhållandena och påverka varuflödet inom den gemensamma marknaden samt leda till olika grader av skydd av konsumenterna mot skada på deras hälsa eller egendom orsakad av en produkt med säkerhetsbrister”.

- 3 Enligt artikel 1 i direktivet skall ”[t]illverkaren... vara ansvarig för skador som orsakas av en defekt i hans produkt”.

- 4 Artikel 3.3 i direktivet har följande lydelse:

”När tillverkaren av produkten inte kan identifieras skall varje leverantör av produkten betraktas som tillverkare av den om han inte inom skälig tid meddelar den skadelidande vem tillverkaren eller den person som levererat produkten till honom är. Detsamma skall gälla för en importerad produkt, även om tillverkarens namn är angivet, om den i punkt 2 nämnda importörens identitet inte framgår av produkten.”

- 5 I artikel 7 i direktivet fastställs att tillverkaren inte skall vara ansvarig enligt direktivet om han bevisar

”...

- d) att defekten beror på att produkten måste överensstämma med tvingande föreskrifter utfärdade av offentliga myndigheter, eller

- e) att det vetenskapliga och tekniska vetandet vid den tidpunkt då han satte produkten i omlopp inte var sådant att det var möjligt att upptäcka defekten, eller

...”

- 6 I artikel 9 första stycket i direktivet definieras begreppet skada i artikel 1 på följande sätt:

”...

- b) skada på eller förstörelse av någon annan sak än själva den defekta produkten med avdrag för en självrisk på 500 [euro], förutsatt att saken

1) är av en typ som normalt är avsedd för privat användning eller konsumtion, och

2) använts av den skadelidande huvudsakligen för hans eget privata bruk eller konsumtion.”

7 I artikel 13 i direktivet föreskrivs följande:

”Detta direktiv inverkar inte på sådana rättigheter som en skadelidande kan ha enligt rättsreglerna om ansvar i eller utanför avtalsförhållanden eller enligt ett särskilt ansvarssystem som gäller när direktivet anmäls.”

8 Av artikel 15.1 i direktivet framgår följande:

”Varje medlemsstat får

...

b) avvika från bestämmelserna i artikel 7 e och i sin lagstiftning bibehålla eller i enlighet med det förfarande som angetts i punkt 2 nedan föreskriva att tillverkaren skall vara ansvarig även om han bevisar att det vetenskapliga och tekniska vetandet vid den tidpunkt då han satte produkten i omlopp inte var sådant att en defekt kunde upptäckas.”

9 I enlighet med artikel 19.1 i direktivet skulle medlemsstaterna sätta i kraft de lagar och andra författningar som krävs för att följa direktivet senast den 30 juli 1988.

Den nationella lagstiftningen

- 10 Genom lag nr 98-389 har i franska code civil (nedan kallad civillagen) följande bestämmelser införts:

Artikel 1386-1:

”Tillverkaren är ansvarig för skador som orsakas av en säkerhetsbrist i hans produkt, oavsett om han har ingått ett avtal med den skadelidande eller inte.”

Artikel 1386-2:

”Bestämmelserna i... kapitlet [om skadeståndsansvar för produkter med säkerhetsbrister] gäller för ersättning för personskada eller skada på annan egendom än själva den skadegörande produkten.”

Artikel 1386-7 första stycket:

”Den som säljer, hyr ut, med undantag av den som hyr ut leasingprodukter eller som är jämställd med en person som hyr ut leasingprodukter, eller på annat sätt i näringsverksamhet tillhandahåller produkter skall vara ansvarig för säkerhetsbrister i hans produkter på samma villkor som tillverkaren.”

Artikel 1386-11 första stycket:

”Tillverkaren har strikt ansvar, såvida han inte kan bevisa

...

4° att det vetenskapliga och tekniska vetandet vid den tidpunkt då han satte produkten i omlopp inte var sådant att det var möjligt att upptäcka säkerhetsbristen,

5° eller att säkerhetsbristen beror på att produkten måste överensstämma med tvingande regler i lagar eller andra författningar.”

Artikel 1386-12 andra stycket:

”Tillverkaren kan inte åberopa de ansvarsfrihetsgrunder som föreskrivs i 4° och 5° i artikel 1386-11 om han, då en säkerhetsbrist i en produkt har upptäckts inom en period av tio år efter det att produkten satts i omlopp, inte har vidtagit lämpliga åtgärder för att förhindra att denna säkerhetsbrist orsakar skada.”

Det administrativa förfarandet

- 11 Kommissionen ansåg att direktivet inte hade införlivats på ett korrekt sätt med fransk rätt inom den föreskrivna fristen och inledde därför ett fördragsbrottsförfarande. Sedan Republiken Frankrike uppmanats att inkomma med ett yttrande, riktade kommissionen den 6 augusti 1999 ett motiverat yttrande till denna stat och uppmanade den att inom två månader från delgivningen av det motiverade yttrandet vidta nödvändiga åtgärder för att följa detsamma. Eftersom kommissionen ansåg att Republiken Frankrikes svar på detta yttrande var otillfredsställande, väckte den förevarande talan.

Prövning i sak

- 12 Kommissionen har framställt tre anmärkningar. Innan dessa prövas måste dock undersökas huruvida det resultat som eftersträvas med direktivet, i de avseenden som däri behandlas, är en fullständig harmonisering eller en minimiharmonisering av medlemsstaternas lagar och andra författningar.

Den grad av harmonisering som uppnås med direktivet

- 13 Enligt den franska regeringen skall direktivet tolkas mot bakgrund av den ökande betydelsen av konsumentskyddet inom gemenskapen, såsom detta skydd senast har fastslagits i artikel 153 EG. Formuleringen i artikel 13 i direktivet, i vilken uttrycket rättigheter används, bekräftar att direktivet inte hindrar att det

upprättas en högre skyddsnivå på det nationella planet. Den franska regeringen anser att denna bedömning dessutom stöds av att medlemsstaterna genom själva direktivet i vissa avseenden tillåts att avvika från de regler som fastställs däri.

- 14 I detta hänseende erinrar domstolen om att direktivet antogs av rådet genom enhälligt beslut med stöd av artikel 100 i EEG-fördraget (senare artikel 100 i EG-fördraget i ändrad lydelse, nu artikel 94 EG), som rör tillnärmning av sådana lagar och andra författningar i medlemsstaterna som direkt inverkar på den gemensamma marknadens upprättande eller funktion. Till skillnad från artikel 100a i EG-fördraget (nu artikel 95 EG i ändrad lydelse), som infördes i fördraget efter det att direktivet hade antagits och som innebär att det är möjligt att medge vissa undantag, ger denna rättsliga grund ingen möjlighet för medlemsstaterna att behålla eller införa bestämmelser som avviker från gemenskapsrättsliga harmoniseringsåtgärder.
- 15 Artikel 153 EG, som även den infördes i fördraget efter det att direktivet hade antagits, kan inte heller åberopas för att rättfärdiga en tolkning av direktivet enligt vilken direktivet syftar till en minimiharmonisering av medlemsstaternas lagstiftning, som inte kan hindra en medlemsstat från att behålla eller införa skyddsåtgärder som är strängare än de gemenskapsrättsliga åtgärderna. Den behörighet som medlemsstaterna för detta ändamål ges i artikel 153.5 EG omfattar nämligen endast de åtgärder som avses i punkt 3 b i denna artikel, det vill säga åtgärder som understöder, kompletterar och övervakar medlemsstaternas politik. En sådan behörighet föreligger emellertid inte med avseende på de åtgärder som avses i punkt 3 a i denna artikel, det vill säga åtgärder som beslutas enligt artikel 95 inom ramen för förverkligandet av den inre marknaden, med vilka de åtgärder som beslutas med stöd av artikel 94 EG skall likställas i detta avseende. Såsom generaladvokaten påpekade i punkt 43 i sitt förslag till avgörande är artikel 153 EG för övrigt utformad som en anvisning till gemenskapen med avseende på dess framtida politik, och den ger inte medlemsstaterna, med hänsyn till den direkta risk som detta skulle innebära för gemenskapens regelverk, någon rätt att självständigt vidta åtgärder som strider mot de gemenskapsrättsliga direktiv som antagits redan innan artikeln trädde i kraft.

- 16 Av detta följer att det utrymme för skönsmässig bedömning som medlemsstaterna har vid reglering av skadeståndsansvar för produkter med säkerhetsbrister uteslutande bestäms av själva direktivet, med hänsyn till dess ordalydelse, syfte och systematik.
- 17 I detta hänseende noterar domstolen för det första att direktivet, såsom framgår av första skälet i direktivet, genom införande av ett harmoniserat system för civilrättsligt ansvar för tillverkare för skador som orsakas av produkter med säkerhetsbrister, svarar mot syftet att säkerställa att konkurrensförhållandena mellan de ekonomiska aktörerna inte snedvrids, att underlätta den fria rörligheten för varor och att förhindra att det uppkommer olika grader av skydd av konsumenterna.
- 18 Domstolen anser att det för det andra är viktigt att konstatera att direktivet, till skillnad från exempelvis rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal (EGT L 95, s. 29; svensk specialutgåva, område 15, volym 12, s. 169), inte innehåller någon bestämmelse enligt vilken medlemsstaterna uttryckligen tillåts att införa eller behålla strängare bestämmelser för att säkerställa en högre skyddsnivå för konsumenterna inom direktivets område.
- 19 Domstolen noterar för det tredje att den omständigheten att det i direktivet medges vissa undantag eller i vissa avseenden hänvisas till den nationella rätten inte innebär att den harmonisering som föreskrivs i direktivet är ofullständig.
- 20 Även om artikel 15.1 a och b samt artikel 16 i direktivet tillåter att medlemsstaterna avviker från de regler som fastställs i direktivet, är dessa möjligheter snävt utformade och avser endast vissa frågor som anges i en uttömmande uppräkningslista. Dessutom är nämnda möjligheter bland annat beroende av bedömningsvillkor i syfte att genomföra en mera omfattande harmonisering, till vilken det uttryckligen hänvisas i näst sista skälet i direktivet. Europaparlamentets och

rådets direktiv 1999/34/EG av den 10 maj 1999 om ändring av rådets direktiv 85/374 (EGT L 141, s. 20), som genom att inbegripa jordbruksprodukter i direktivets tillämpningsområde har undanröjt valmöjligheten enligt artikel 15.1 a i sistnämnda direktiv, är i detta hänseende ett belysande exempel på detta utvecklingsbara harmoniseringssystem.

- 21 Under dessa omständigheter kan artikel 13 i direktivet inte tolkas så att den ger medlemsstaterna möjlighet att välja att behålla ett allmänt system för skadeståndsansvar för produkter med säkerhetsbrister som skiljer sig från det system som föreskrivs i direktivet.
- 22 Hänvisningen i artikel 13 i direktivet till sådana rättigheter som en skadelidande kan ha enligt rättsreglerna om ansvar i eller utanför avtalsförhållanden skall tolkas på så sätt att det genom nämnda direktiv införda systemet, som genom artikel 4 i direktivet ger den skadelidande rätt att begära ersättning om han bevisar skadan, produktens defekt och orsakssambandet mellan defekten och skadan, inte utesluter att man kan tillämpa andra system för ansvar i eller utanför avtalsförhållanden i vilka grunden för ansvaret är en annan, exempelvis skyddet för dolda fel eller culpa.
- 23 I likhet med detta skall hänvisningen i artikel 13 i direktivet till sådana rättigheter som en skadelidande kan ha enligt ett särskilt ansvarssystem som gäller när direktivet anmäls förstås så, vilket framgår av trettonde skälet tredje meningen i direktivet, att det avser ett specifikt system som är begränsat till en viss angiven produktionssektor.
- 24 Av detta följer, tvärtemot Republiken Frankrikes argumentation, att man med direktivet, i de frågor som däri behandlas, eftersträvar en fullständig harmoni-

sering av medlemsstaternas lagar och andra författningar (se de domar som avkunnas denna dag i mål C-154/00, kommissionen mot Grekland, REG 2002, s. I-3879, punkterna 10—20, och i mål C-183/00, González Sánchez, REG 2002, s. I-3901, punkterna 23—32).

- 25 Det är mot bakgrund av dessa överväganden som de av kommissionen framställda anmärkningarna skall undersökas.

Den första anmärkningen: Felaktigt införlivande av artikel 9 första stycket b i direktivet

- 26 Kommissionen har påpekat att artikel 1386-2 i civillagen, till skillnad från artikel 9 första stycket b i direktivet, omfattar alla skador på egendom, såväl privat som offentlig, utan avdrag för en självrisk på 500 euro.
- 27 Den franska regeringen har inte bestritt att denna skillnad föreligger, men har anfört fyra argument för att rättfärdiga den. Genom att den skadelidande fråntas rätten att få saken prövad innebär självrisken för det första en kränkning av den grundläggande rätten att väcka talan vid domstol, såsom den fastslås i artikel 6 i den europeiska konventionen den 4 november 1950 angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. För det andra strider självrisken dessutom mot principen om likabehandling, eftersom den ger upphov till en orättfärdig störning i balansen såväl mellan tillverkarna som mellan konsumenterna. För det tredje har den samma verkan som en regel om fullständig ansvarsfrihet utanför avtalsförhållanden, vilket enligt fransk rätt strider mot grunderna för rättsordningen. För det fjärde bekräftas dessa anmärkningar av det förhållandet att kommissionen, i sin grönbok av den 28 juli 1999 om skadeståndsansvar för produkter med säkerhetsbrister (KOM(1999) 396 slutlig), föreslog att självrisken skulle avskaffas.

- 28 Vad beträffar de två första argumenten, genom vilka det ifrågasätts att den självrisk som föreskrivs i direktivet är rättsenlig, erinrar domstolen för det första om att det inom fördragets system för rättsmedel görs en åtskillnad mellan den talan som avses i artiklarna 226 EG och 227 EG, vars syfte är att fastställa att en medlemsstat har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter, och den talan som avses i artiklarna 230 EG och 232 EG, vars syfte är att pröva huruvida gemenskapsinstitutionernas rättsakter eller passiva hållning är rättsenliga. Dessa rättsmedel har olika ändamål och styrs av olika regler. En medlemsstat kan således — i avsaknad av en fördragsbestämmelse som ger den en uttrycklig rätt till detta — inte framgångsrikt göra gällande att ett till den riktat beslut är rättsstridigt, för att försvara sig mot en talan om fördragsbrott som grundas på ett åsidosättande av nämnda beslut. Medlemsstaten kan inte heller göra gällande att ett direktiv är rättsstridigt, när den av kommissionen klandras för att ha åsidosatt detsamma (dom av den 27 oktober 1992 i mål C-74/91, kommissionen mot Tyskland, REG 1992, s. I-5437, punkt 10).
- 29 I likhet med vad generaladvokaten har noterat i punkterna 66—68 i sitt förslag till avgörande är det av lagstiftaren definierade tillämpningsområdet för direktivet för övrigt resultatet av en komplicerad avvägning mellan olika intressen. Till dessa hör, såsom framgår av första och nionde skälen i direktivet, intresset av att säkerställa att konkurrensförhållandena inte snedvrids, att underlätta handeln inom den gemensamma marknaden, att skydda konsumenterna och att upprätthålla en god rättskipning.
- 30 Följden av gemenskapslagstiftarens val är att de som har lidit skada på grund av en säkerhetsbrist i en produkt inte kan väcka talan med stöd av de regler om skadeståndsansvar som fastställs i direktivet, när det rör sig om en ekonomisk skada som uppgår till ett mindre värde, utan de måste grunda sin talan på allmänna rättsregler om skadeståndsansvar i eller utanför avtalsförhållanden.
- 31 Den självrisk som föreskrivs i artikel 9 första stycket b i direktivet kan under dessa omständigheter inte anses kränka de skadelidandes rätt att väcka talan vid domstol (domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Grekland, punkt 31).

- 32 Likaså utgör inte heller den omständigheten att olika system för skadeståndsansvar är tillämpliga på olika tillverkare av produkter som har säkerhetsbrister och på dem som har lidit skada på grund av dessa produkter ett åsidosättande av principen om likabehandling, i den mån det finns sakliga skäl för en sådan uppdelning med hänsyn till den orsakade skadans natur och storlek (se bland annat dom av den 21 juni 1958 i mål 8/57, *Groupement des hauts fourneaux et aciéries belges* mot Höga myndigheten, REG 1958, s. 223 och s. 247, och domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Grekland, punkt 32).
- 33 När det gäller den franska regeringens tredje argument, genom vilket den självrisk som föreskrivs i artikel 9 första stycket b i direktivet påstås vara oförenlig med grunderna för den franska rättsordningen, är det tillräckligt att erinra om att bestämmelser i den interna rättsordningen enligt fast rättspraxis inte kan göras gällande i syfte att begränsa tillämpligheten av bestämmelser i gemenskapsrätten, eftersom detta skulle ha skadliga följder för gemenskapsrättens enhetlighet och verkan (se bland annat dom av den 2 juli 1996 i mål C-473/93, kommissionen mot Luxemburg, REG 1996, s. I-3207, punkt 38, och domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Grekland, punkt 24).
- 34 När det gäller den franska regeringens hänvisning till kommissionens grönbok är det dessutom tillräckligt att erinra om att den omständigheten att kommissionen, inför en eventuell ändring av direktivet, har beslutat att rådfråga de berörda grupperna angående lämpligheten av att avskaffa den självrisk som föreskrivs i artikel 9 första stycket b i direktivet inte kan befria medlemsstaterna från deras skyldighet att efterleva den gemenskapsbestämmelse som för närvarande gäller (se bland annat dom av den 12 juli 1990 i mål C-236/88, kommissionen mot Frankrike, REG 1990, s. I-3163, punkt 19; svensk specialutgåva, volym 10, s. 469, och domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Grekland, punkt 26).
- 35 Av detta följer att kommissionens första anmärkning är grundad.

Den andra anmärkningen: Felaktigt införlivande av artikel 3.3 i direktivet

- 36 Kommissionen har hävdats att till skillnad från artikel 3.3 i direktivet, enligt vilken leverantören endast har subsidiärt ansvar när tillverkaren är okänd, jämföras leverantören med tillverkaren i artikel 1386-7 i civillagen.
- 37 Den franska regeringen har inte bestritt att denna skillnad föreligger. Den har gjort gällande att skillnaden följer av en nationell handlägningsregel som, i denna egenskap, inte omfattades av gemenskapens behörighet när direktivet antogs och som följaktligen inte kunde ändras genom gemenskapslagstiftningen. Artikel 1386-7 i civillagen leder dessutom till det resultat som avses med direktivet, eftersom den leverantör som har stämts av den skadelidande kan rikta regressanspråk mot tillverkaren, som i enlighet med direktivets systematik får stå för skadeståndet.
- 38 I den del den franska regeringen har ifrågasatt rådets behörighet att anta artikel 3.3 i direktivet, konstaterar domstolen för det första att, såsom det har erinrats om i punkt 28 i denna dom, en medlemsstat inte kan göra gällande att ett direktiv är rättsstridigt, för att försvara sig mot en talan om fördragsbrott, när den av kommissionen klandras för att ha åsidosatt detsamma.
- 39 Den anförda argumentationen kan för övrigt inte godtas. Eftersom gemenskapslagstiftaren var behörig att harmonisera medlemsstaternas lagstiftning om skadeståndsansvar för produkter med säkerhetsbrister, var den också behörig att bestämma vilken person som skall åläggas nämnda skadeståndsansvar och villkoren för att det skall kunna göras gällande.

- 40 När det gäller påståendet att det system för skadeståndsansvar som föreskrivs i direktivet och det som har införts genom lag nr 98-389 leder till ett likvärdigt resultat, konstaterar domstolen att den möjlighet som leverantören har, enligt denna lag, att rikta regressanspråk mot tillverkaren ger upphov till en ökning av antalet tvister, vilket en direkt talan, som den skadelidande har möjlighet att väcka mot tillverkaren i enlighet med villkoren i artikel 3 i direktivet, just syftar till att undvika.
- 41 Av detta följer att kommissionens andra anmärkning är befogad.

Den tredje anmärkningen: Felaktigt införlivande av artikel 7 i direktivet

- 42 Kommissionen har gjort gällande att till skillnad från artikel 7 d och e i direktivet, vari det fastställs fall då tillverkaren skall vara fri från ansvar utan att det ställs något villkor för detta, förutsätter tillämpningen av dessa undantagsfall enligt artikel 1386-11 första stycket och artikel 1386-12 andra stycket i civillagen att tillverkaren fullgör sin skyldighet att göra en uppföljning av produkten.
- 43 Den franska regeringen har inledningsvis bestritt att de två argument som kommissionen har anfört till stöd för denna tredje anmärkning kan tas upp till sakprövning, med motiveringen att de inte angavs i det motiverade yttrandet.
- 44 I detta hänseende erinrar domstolen om att, även om det enligt domstolens rättspraxis krävs att de anmärkningar som framställs i ansökan är identiska med dem som förekommer i den formella underrättelsen och det motiverade yttrandet,

detta krav emellertid inte är så långtgående att det i samtliga fall måste råda fullständig överensstämmelse med avseende på hur de har formulerats, under förutsättning att tvisteföremålet inte har utvidgats eller ändrats (dom av den 9 november 1999 i mål C-365/97, kommissionen mot Italien, REG 1999, s. I-7773, punkt 25). Detta villkor är uppfyllt i förevarande fall och den franska regeringens invändning om rättegångshinder kan följaktligen inte bifallas.

- 45 I sak har den franska regeringen hävdat att den tredje anmärkningen avser ett förhållande som kommissionen, i sin grönbok, själv föreslår en ändring av. Denna regering har gjort gällande att artikel 15 i direktivet innebär att det åt medlemsstaterna överläts en valmöjlighet i fråga om det undantag som hänger samman med det vetenskapliga och tekniska vetandet vid den tidpunkt då produkten sattes i omlopp, eftersom det är tillåtet att låta bli att tillämpa undantaget. Det är följaktligen logiskt att man som en förutsättning för ett sådant undantag även kan uppställa ett krav på en uppföljning av produkterna, vilket rättfärdigas av de skyldigheter som medlemsstaterna åläggs genom rådets direktiv 92/59/EEG av den 29 juni 1992 om allmän produktsäkerhet (EGT L 228, s. 4; svensk specialutgåva, område 15, volym 10, s. 169).
- 46 När det gäller referensen till kommissionens grönbok är det tillräckligt att hänvisa till punkt 34 i denna dom.
- 47 Vad beträffar den argumentation som avser artikel 15 i direktivet finner domstolen att, även om denna bestämmelse ger medlemsstaterna rätt att låta bli att tillämpa den ansvarsfrihetsgrund som föreskrivs i artikel 7 e i nämnda direktiv, den inte ger medlemsstaterna rätt att ändra villkoren för hur nämnda ansvarsfrihetsgrund skall tillämpas. Artikel 15 ger inte heller medlemsstaterna rätt att låta bli att tillämpa eller ändra de regler om ansvarsfrihet som föreskrivs i artikel 7 d. En sådan tolkning motsägs inte av direktiv 92/59, som inte rör en tillverkares skadeståndsansvar för produkter som han har satt i omlopp.

48 Av detta följer att även kommissionens tredje anmärkning är grundad.

49 Mot denna bakgrund konstaterar domstolen att Republiken Frankrike har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 9 första stycket b samt artiklarna 3.3 och 7 i direktivet

— genom att låta artikel 1386-2 i civillagen omfatta skador understigande 500 euro,

— genom att i artikel 1386-7 första stycket i samma lag föreskriva att leverantören av en produkt med säkerhetsbrister är skadeståndsansvarig i samtliga fall och på samma sätt som tillverkaren, och

— genom att i artikel 1386-12 andra stycket i nämnda lag föreskriva att tillverkaren skall bevisa att han har vidtagit lämpliga åtgärder för att förhindra att skada orsakas av en produkt med säkerhetsbrister, för att han skall kunna åberopa de ansvarsfrihetsgrunder som föreskrivs i artikel 7 d och e i direktivet.

Rättegångskostnader

- 50 Enligt artikel 69.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Kommissionen har yrkat att Republiken Frankrike skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom Republiken Frankrike har tappat målet, skall kommissionens yrkande bifallas.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

följande dom:

- 1) Republiken Frankrike har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 9 första stycket b samt artiklarna 3.3 och 7 i rådets direktiv 85/374/EEG av den 25 juli 1985 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om skadeståndsansvar för produkter med säkerhetsbrister

—genom att låta artikel 1386-2 i franska civillagen omfatta skador understigande 500 euro,

—genom att i artikel 1386-7 första stycket i samma lag föreskriva att leverantören av en produkt med säkerhetsbrister är skadeståndsansvarig i samtliga fall och på samma sätt som tillverkaren, och

—genom att i artikel 1386-12 andra stycket i nämnda lag föreskriva att tillverkaren skall bevisa att han har vidtagit lämpliga åtgärder för att förhindra att skada orsakas av en produkt med säkerhetsbrister, för att han skall kunna åberopa de ansvarsfrihetsgrunder som föreskrivs i artikel 7 d och e i nämnda direktiv.

2) Republiken Frankrike skall ersätta rättegångskostnaderna.

Jann

von Bahr

Timmermans

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 25 april 2002.

R. Grass

P. Jann

Justitiesekreterare

Ordförande på femte avdelningen